

BE-A0514_110805_109538_DUT

Inventaris van het archief van de
kerkfabriek en parochie Sint-Petrus te
Dikkelvenne, 1462-1804 (1822)

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	5
Raadpleging en gebruik.....	6
Voorwaarden voor raadpleging en reproductie.....	6
Voorwaarden voor de reproductie.....	6
Fysieke kenmerken en technische vereisten.....	6
Toegangen.....	6
Aanwijzingen voor het gebruik.....	6
Geschiedenis van archiefvormer en archief.....	7
Archiefvormers.....	7
Naam.....	7
Geschiedenis.....	7
Kerkfabriek en parochie.....	7
Armentafel.....	9
Broederschap.....	10
Archief.....	10
Geschiedenis.....	10
Verwerving.....	10
Inhoud en structuur.....	12
Inhoud.....	12
Toekomstige aangroei/aanvullingen.....	12
Ordering.....	12
 BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN	 15
Overdrachten 20ste eeuw	15
I. Archief van de kerkfabriek.....	15
A. Beheer van goederen en gelden bestemd voor de eredienst.....	15
1. Algemeen.....	15
2. Parochiekerk.....	15
3. Renten.....	16
4. Fundaties, schenkingen en legaten.....	16
B. Financieel beheer.....	17
18 - 20 Fragmenten van een dossier inzake achterstallen van renten van zowel kerk als armentafel. Eerste helft 18de eeuw.....	17
II. Archief van de pastoor.....	17
A. Algemeen.....	17
21 - 24 Brieven gericht aan diverse pastoors van Dikkelvenne betreffende conflicten en processen. 1724-1792 (met hiaten).....	17
B. Beheer van goederen en gelden.....	18
C. Pastorale activiteiten.....	18
III. Archief van de armentafel.....	19
A. Beheer van goederen en renten.....	19
B. Financieel beheer.....	19
1. Algemeen.....	19
--- - --- Fragmenten van een dossier inzake achterstallen van renten van zowel kerk als armentafel. Eerste helft 18de eeuw.....	19
2. Verantwoording.....	20
35 - 62 Rekeningen van de armentafel. 1666-1767 (met hiaten).....	20
IV. Archief van de Broederschap van de Heilige Christiana en de heilige Hilduardus.....	22
Overdracht 2017.....	23

I. Algemeen.....	23
II. Archief van de kerkfabriek.....	23
A. Beheer van goederen en gelden bestemd voor de eredienst.....	23
1. Onroerende goederen en renten.....	23
2. Fundaties, schenkingen en legaten.....	24
3. Tienden.....	24
B. Financieel beheer.....	24
78 - 118 Kerkrekeningen. 1662-1713, 1718-1795.....	24
III. Archief van de pastoor.....	27
IV. Archief van de armentafel.....	27
A. Beheer van goederen en renten.....	27
B. Financieel beheer.....	28
129 - 130 Rekeningen van de armentafel. 1777-1782.....	28

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:
Kerk Dikkelvenne

Periode:
1462-1804 (1822)

Archiefbloknummer:
BE-A0514.641G

Omvang:

- Laatste bestanddeelnummer: 130.00
- Omvang geïndexariseerd: 0.69 m

Archiefbewaarplaats:
Rijksarchief te Gent

Archiefvormers:
Sint-Pietersparochie te Dikkelvenne, 11de eeuw - heden
Armentafel van Dikkelvenne, 13de eeuw - 1796
Broederschap van de Heilige Christiana en de Heilige Hilduardus in de Sint-Pietersparochie te Dikkelvenne, 1665 - 20e eeuw

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR RAADPLEGING EN REPRODUCTIE

Het archief is ouder dan 30 jaar en bijgevolg openbaar. De raadpleging is vrij.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

FYSIEKE KENMERKEN EN TECHNISCHE VEREISTEN

Een aantal van de losse stukken in deze inventaris kennen een perkamenten drager. Zij werden als dusdanig aangeduid in het inventarisgedeelte van deze toegang.

TOEGANGEN

Deze toegang vervangt de oude hoofdinventaris: *Dikkelvenne*, in *Inventarissen van parochiële kerkelijke archieven (ger. arr. Gent)* (Rijksarchief te Gent, toegang 004/4DIK), Gent, 1964, p. 32. Hij geldt tevens als vervangende toegang voor bestanddeelnummers 622, 642 en 643 uit de oude inventaris van het Land van Gavere: RENSON S., *Inventaris van het archief van het Land van Gavere* (Rijksarchief te Gent, toegang 085), Gent, 1990 (vertaling van oudere versie, ca. 1900). Voor de stukken uit overdracht 2017 was geen eerdere toegang aanwezig.

AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

De aanwezige archiefstukken in dit bestand werden gedetailleerd beschreven. Een index van persoons- en plaatsnamen is voor de raadpleger een extra hulpmiddel. De documenten kunnen worden aangevraagd door het opgeven van het nummer van de toegang, namelijk PAR56, en het bestanddeelnummer dat wordt aangetroffen links vóór elke archiefbeschrijving. Het verdient daarenboven aanbeveling om, bij het verwijzen naar documenten in een wetenschappelijke tekst, het archief de eerste maal te citeren met zijn volledige naam. Nadien kan worden volstaan met een verkorte referentie ¹.

---

1 Respectievelijk : - volledig: RIJKSARCHIEF TE GENT, Kerkfabriek en parochie Sint-Petrus te Dikkelvenne, nr. [bestanddeelnummer] en - verkort: RAG, KA Dikkelvenne, nr. [bestanddeelnummer]

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMERS

NAAM

Kerkfabriek en parochie Sint-Petrus te Dikkelvenne
Armentafel te Dikkelvenne
Broederschap van de heilige Christiana en de heilige Hilduardus te Dikkelvenne

GESCHIEDENIS

KERKFABRIEK EN PAROCHIE

²De kerkelijke parochie Dikkelvenne schijnt één der oudste uit de streek te zijn. De stichting ervan houdt sterk verband met de legendes die men opbouwde rond de heilige Hilduardus en de heilige Christiana, wier vitae door de Bollandisten uitvoerig werden beschreven. Hilduard, een Franse bisschop uit de overgang van de 8ste naar de 9de eeuw, zou naar aanleiding van een visioen van de heilige Petrus immers naar Vlaanderen zijn gekomen om er het christelijke geloof te verspreiden. Ter hoogte van de plaats Steenborn, later Dikkelvenne genoemd, ontmoette hij een kleine groep gelijkgezinde christenen onder leiding van de Engelse bekeerlinge Christiana, naar verluidt van koninklijke afkomst. Beiden zijn uiteindelijk omwille van hun geloofsdaden patroon en patrones van Dikkelvenne, Dikkele en Dendermonde geworden. Hilduard overleed op 4 juli 816, waarna zijn stoffelijk overschot in het toen reeds aanwezige Sint-Petruskerkje werd bijgezet. Anno 846, een betwist jaartal in de historische literatuur, verhuisde men zijn resten naar Dendermonde uit vrees voor invallen. Ook een relikwie van de heilige Christiana werd daar reeds bewaard.

In 1519 kwam een Dikkelvense delegatie echter een deel van de relikwieën afsmeaken. Het verzoek werd hen toegestaan op enkele voorwaarden: de relikwieën mochten nooit buiten Dikkelvenne gedragen worden, tijdens de jaarlijkse Dendermondse ommegang moest een behoorlijk aantal inwoners uit het dorp aanwezig zijn en moesten zij tevens het altaar van beide heiligen bezoeken en met een gift vereren. De plechtige overdracht vond plaats in augustus 1520, in aanwezigheid van de bisschop.

Aan al deze voorwaarden werd duidelijk trouw voldaan: wat relikwieën betreft, noteerde men te Dikkelvenne in de eerste helft van de 17de eeuw allereerst de

---

2 Gebaseerd op Dikkelvenne, in DE POTTER F. en BROECKAERT J., Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen. Eerste reeks: Arrondissement Gent, Gent, 1864-1870; DE BROUWER J., Bijdrage tot de geschiedenis van de kerkelijke instellingen en het godsdienstig leven in het Land van Aalst tussen 1621 en 1796, Dendermonde, 1975, 4 dln.; DE SMET A., Dikkelvenne vroeger en nu, Zingem, 1983 en VAN TWEMBEKE J., De kerkelijke organisatie in het Land van Aalst, in Land van Aalst, 1959, XI, 5, p. 238-248. Hoewel kerkfabriek en parochie twee afzonderlijke archiefvormers zijn, wordt hun geschiedenis bij wijze van beknopte inleiding hier samen behandeld.

aanwezigheid van de heilige Hilduardus en de heilige Christiana. Daarnaast werd in de kerk ook een relikwie van de heilige Carolus Borromeus bewaard. In het eerste kwart van de 18de eeuw kwam daar nog de heilige Antonius Abt bij. De thematiek verbonden met deze heiligen sluit naadloos aan op diverse parochiale activiteiten. Zo werd de overeenkomst met Dendermonde vernieuwd in 1664. Jubelfeesten vonden, in navolging van gelijkaardige evenementen te Dendermonde, plaats in 1754 en in 1854 en waren jaren nadien nog gekend voor hun grote processies. Eveneens ter ere van Christiana en Hilduardus werd een gelijknamige Broederschap opgericht³. Diverse plaatsen binnen het dorp verwijzen bovendien nog steeds naar beide persoonlijkheden.

De patronaatsrechten van de kerk behoorden sinds ongekend tijdstip toe aan de abdij van Anchin, in het huidige Frankrijk. Kerk en parochie bleven, net als het eerste kerkje, toegewijd aan de heilige Petrus. De parochie behoorde tot 1559 tot het bisdom Kamerijk, het aartsdiaconaat Brussel en de dekenij Aalst. Vanaf 1559 werd dit het bisdom Mechelen en de dekenij Oosterzele, om vervolgens in 1801 opnieuw te wijzigen naar bisdom Gent, meer bepaald de dekenij Zottegem en de parochie Oosterzele. Sinds 1920 is dit de dekenij Oosterzele geworden.

Heden ten dage veronderstelt men dat de Sint-Petruskerk gedurende het volledige ancien régime op dezelfde locatie bestond, namelijk in de wijk Rots. Hoewel het gebouw heel wat oudere kenmerken telde, zijn specifieke feiten omtrent de toestand ervan slechts vanaf de 17de eeuw gekend. Anno 1622 was de oude kerk immers volledig verwoest en slaagde men erin om ze op dezelfde locatie herop te bouwen, met uitzondering van de zijkapel die in 1625 volgde. De financiële last was echter zwaar om dragen, zodat gedurende de rest van de 17de eeuw nog vaak werken aan het gebouw nodig waren. Reeds in 1626 had men nieuwe vensters nodig, en rapporten uit 1632 wijzen uit dat toen nog niet het volledige dak in schaliën lag. Zowel in 1643, 1671 als in 1700 werd er gewit, terwijl de jaren 1650 gekenmerkt waren door problemen aan het dak. In 1661 verhoogde men dan ook de zijmuren, zodat zowel schip als zijbeuken onder één dak konden worden geplaatst. Datzelfde dak had in 1699 opnieuw grondige herstelling nodig, net als de voorgevel.

Het begin van de 18de eeuw betekende niet veel beters, aangezien de houten gewelven van het gebouw afgebroken werden voor militair gebruik. Anno 1737 diende men bijgevolg voor een andere plafonnering te zorgen en kregen de muren een nieuwe witlaag. Enkele jaren later werden er nog problemen met de zuidermuur gemeld, maar dit bleek voorlopig één van de laatste herstellingsmomenten te zijn: in 1772 werd de kerk zelfs voor het eerst vernoemd als "in behoorlijke staat".

Aan het begin van de 19de eeuw werd de vraag naar een nieuwe kerk steeds groter, onder meer omdat het oude gebouw begon over te hellen. De abdij van Anchin, de grootste tiendheffer en houder van de patronaatsrechten, kwam niet meer over de brug, waardoor er elders financiering diende te worden gezocht. Bemiddeling door barones Van Spangen, eigenares van het kasteel van Baudries te Dikkelvenne, bood redding: zij zorgde anno 1823 voor hulpgelden van de Nederlandse overheid ter waarde van 6000 gulden.

---

3 Ut infra, p. 10.

Uiteindelijk kwam er pas een jaar later een definitief akkoord tussen de burgemeester, de gouverneur en de barones, waarna de zaken heel snel gingen: het nieuwe kerkhof werd op 30 september 1824 door de landdeken van Zottegem gewijd, op 20 juli 1826 werd de kerk zelf door de vicaris-generaal van het bisdom gezegend en op 3 juli 1844 door mgr. Delebecque ingewijd. Het gebouw wordt heden ten dage, herstellingswerken buiten beschouwing gelaten, nog steeds gebruikt.

Gekende stichtingen of fundaties uit het ancien régime waren eerst en vooral de 16de-eeuwse stichting van pastoor Jan Vroyen, die met een gering bedrag een vroegmis op zondag instelde. Deze mis werd evenwel, omwille van financiële redenen, met zekerheid vanaf 1627 enkel op grote feestdagen gevierd. Een andere pastoor, Papelins, stelde midden 17de eeuw een wekelijkse mis op zaterdag in die in 1717 omwille van waardevermindering werd herleid tot 45 missen per jaar. Voor het passiesermoen op palmzondag werd door griffier Joos Bausse anno 1598 een fundatie gedaan.

Tijdens het ancien régime kende Dikkelvenne, het grootste dorp binnen het Land van Gavere, meestal een eigen pastoor. Vanaf het eerste kwart van de 18de eeuw kwam daar zelfs een onderpastoor bij. Er was dan ook al vroeg een pastorie aanwezig, met zekerheid in het begin van de 17de eeuw en hoogstwaarschijnlijk nog heel wat vroeger. Ook dit gebouw had tijdens het eerste kwart van de 17de eeuw zware verwoestingen gekend, maar werd in 1627 in ere hersteld.

Toch koos men ervoor om in 1695 een nieuwe pastorie te bouwen, ruimer dan de voorgaande. Anno 1730 waren ook hier dakwerken nodig, terwijl een algemene herstelronde volgde in 1747. Deze parochiale locatie werd in 1772 eveneens als volledig in orde genoteerd.

ARMENTAFEL

Tafels van de Heilige Geest of armendissen werden vanaf de tweede helft van de 13de en begin 14de eeuw op parochiaal niveau georganiseerd. Ze ondersteunden enkel de armen die tot de desbetreffende parochie behoorden en die een penning of loodje konden voorleggen ⁴. Het beheer van deze instellingen was in handen van de armen- of Heilige Geestmeesters, terwijl de controle werd uitgeoefend door de dorps- of stadsmagistraat. Bedelingen gebeurden aan huis, meestal in de vorm van levensmiddelen, kledij, brandstof of geld. De inkomsten van de Tafels waren vooral uit schenkingen afkomstig ⁵. Een precieze "begindatum" voor de armentafel van Dikkelvenne is niet gekend. Zoals in de meeste omliggende parochies het geval is, wordt zij wel tot de oudste instellingen van het dorp gerekend. Het vroegste stuk waarover wij hier beschikken, dateert evenwel slechts uit de 17de eeuw.

Reeds snel was er voor deze instelling sprake van een behoorlijk groot inkomen: in 1627 konden de armenmeesters een bedrag van twintig ponden

---

4 DE MECHELEER L., Armoede in de Late Middeleeuwen, in DE MECHELEER L., De armoede in onze gewesten van de Middeleeuwen tot nu, Brussel, 1991, p. 29.

5 MARECHAL G., Armen- en ziekenzorg in de Zuidelijke Nederlanden (11de-14de eeuw), in Algemene Geschiedenis der Nederlanden, II, Haarlem, 1980, p. 254-280.

groten Vlaams ten voordele noteren - wat, in vergelijking met de zes à zeven ponden groten Vlaams van Gavere anno 1684 zeker niet slecht was.

BROEDERSCHAP

De Broederschap van de heilige Christiana en de heilige Hilduardus werd te Dikkelvenne gesticht in het jaar 1665. Op 4 juli werden de statuten van de stichting bekrachtigd door het vicariaat van het bisdom Mechelen. De eerder genoemde hernieuwing van de overeenkomst met het stadsbestuur van Dendermonde, op datum van 23 augustus 1664, werd door de Broederschap als een soort retroacte bewaard.

Behalve het onderhouden van deze overeenkomst en de instandhouding van de cultus van beide heiligen te Dikkelvenne, zijn weinig specifieke activiteiten van deze instelling gekend.

ARCHIEF

GESCHIEDENIS

Tijdens het ancien régime viel het beheer van het archief van zowel kerkfabriek, pastoor, als grotendeels ook armentafel louter onder de verantwoordelijkheid van de pastoor of de aanwezige deservitor. Het vroege voorkomen van en de zorg voor een pastorie, in dit geval reeds in de 17de eeuw, is dan ook een goed voorteken voor wat de eigentijdse bewaring van het archief betreft.

In vergelijking met andere lokaliteiten uit de regio heeft een aanzienlijk aantal stukken oud kerkarchief van Dikkelvenne de tand des tijds doorstaan, sommigen evenwel met behoorlijk wat vochtschade. Tijdens een inspectiebezoek op 4 januari 1963, waarbij bevestigd werd dat het archief steeds in de pastorie was bewaard, werd dan ook geconcludeerd dat heel wat oudere stukken van het archief hoogstwaarschijnlijk aan een zelfde soort schade teloor waren gegaan ⁶. De situatie ter plaatse was tijdens de tweede helft van de 20ste eeuw evenwel uitstekend te noemen, zodat een aantal stukken toen nog in de pastorie zijn gebleven.

VERWERVING

Het kerkarchief van Dikkelvenne werd op verschillende momenten door het Rijksarchief verworven. Een eerste bewaargeving gebeurde naar aanleiding van een inspectiebezoek op 4 januari 1963. Toen werden een kopie van de volledige reeks oude parochieregisters en een aantal losse stukken (15de-18de eeuw) dadelijk overgebracht naar het Rijksarchief te Gent en als aanwinst ingeschreven op 30 november 1964 ⁷.

Bij inspectie van het gemeentearchief te Dikkelvenne op 12 december 1968

---

6 Rijksarchief te Gent, Inspectiedossier 1667: Kerkfabriek Dikkelvenne.

7 RAG, Inspectiedossier 1667: Kerkfabriek Dikkelvenne en Aanwinstenregister, nr. 1964/39.

trof men een tiental rekeningen van de armentafel aan. De documenten werden door de secretaris meegegeven om toe te voegen aan het reeds aanwezige oude kerkarchief van Dikkelvenne ⁸.

In deze inventaris wordt het bovenstaande geheel vooreerst herenigd met enkele stukken uit het conglomeraatbestand "Land van Gavere". De oorsprong van dit bestand bevindt zich in twee neerleggingen met bijhorende plaatsingslijsten, respectievelijk uit 1837 en 1846 ⁹. Een herinventarisatie volgde ca. 1900, wat resulteerde in een eerder chaotische, Franstalige toegang tot het geheel. Deze kende vervolgens heel wat schrappingen en supplementen, en tenslotte werd hij ca. 1988 vertaald door Serge Renson, een versie die tot 2009 geldig was ¹⁰.

Uit de combinatie van bovenstaande toegangen blijkt dat het Gaverse bestand in de loop van de 19de en de 20ste eeuw met een groot aantal stukken werd uitgebreid tot het een vreemdsoortig conglomeraat vormde. Twee verschillende bewaargevingen zijn in deze casus relevant. Bestanddeelnummer 622 was een aanwinst die op 27 februari 1958 werd overgedragen door het gemeentebestuur van Dikkelvenne ¹¹. Zowel nummer 642 als nummer 643 volgden later datzelfde jaar, eigenaardig genoeg uit handen van het gemeentebestuur van Eke ¹². Tijdens de herwerking van het bestand "Land van Gavere" werden deze stukken dan ook terug uit dat bestand gelicht en hier bij hun eigenlijke archiefvormer behandeld.

Enkele jaren later, in 2017, werd het moderne kerkarchief bij het Rijksarchief te Gent in bewaring gegeven (zie 'Verwant materiaal'). De stukken oud archief waarvan in het midden van de 20ste eeuw (zie 'Geschiedenis van het archief') werd beslist dat ze ter plaatse zouden blijven, werden op dat moment mee overgedragen. Op 20 januari overhandigde men ze aan Geert Van Bockstaele, coördinator van het project Oost-Vlaamse kerkarchieven.

---

8 RAG, Inspectiedossier 466: Gemeente Dikkelvenne.

9 De archiefgeschiedenis van het conglomeraatbestand "Land van Gavere" wordt gedetailleerd beschreven in VERFAILLIE J., "Of Archives and Men". Identificatie van de archiefvormers in het conglomeraatbestand Land van Gavere (eind 15de eeuw - ca. 1820) (Rijksarchief te Gent, toegang 085/Th085), verhandeling Master na Master in de Archivistiek, VUB, 2006, 2 dln.

10 RENSON S., Inventaris van het archief van het Land van Gavere (Rijksarchief te Gent, toegang 085), Gent, 1990.

11 RAG, Aanwinstenregister, nr. 1958/7. Samen met deze armenrekeningen, de inhoud van bestanddeelnummer 622, werden tevens oude parochieregisters en hun tafels, ommestellingen en twee landboeken naar het Rijksarchief te Gent getransporteerd.

12 RAG, Aanwinstenregister, nr. 1958/35.

Inhoud en structuur

INHOUD

In dit archiefbestand bevinden zich onder de stukken van de kerkfabriek hoofdzakelijk documenten betreffende het beheer van goederen en eigendommen, zoals de parochiekerk, enkele renten en fundaties. Algemener is onder meer een legger van heerlijke renten. Aansluitend volgt er een luik financieel beheer, dat fragmenten van een dossier inzake achterstallen van renten bevat, naast heel wat stukken over fundaties, schenkingen, legaten en tienden. In de overdracht van 2017 bevindt zich tevens een grote reeks kerkrekeningen.

Het archief van de pastoor bestaat, naast een kleine reeks algemene briefwisseling en enkele stukken betreffende goederen en gelden, voornamelijk uit documenten aangaande pastorele activiteiten.

Het archief van de armentafel kent een opbouw die gelijkaardig is aan het archief van de kerkfabriek, met allereerst een legger van heerlijke renten en enkele specifiekere stukken aangaande goederen. Het financieel beheer is ruimer vertegenwoordigd, met een uitgebreide reeks rekeningen van de armentafel.

Tot slot is er het archief van de Broederschap van de heilige Christiana en de heilige Hilduardus, waarin een drietal beschadigde archiefstukken hoofdzakelijk het ontstaan van de instelling documenteren.

Taal en schrift

Enkele stukken werden in het Latijn opgesteld. Zij werden als dusdanig aangeduid in het inventarisgedeelte van deze toegang.

TOEKOMSTIGE AANGROEI/AANVULLINGEN

Onder voorbehoud van het terugvinden of het verwerven van onbekende bescheiden wordt geen aangroei van het huidige bestand verwacht.

ORDENING

Voor de ordening van dit kleine bestand werd een archiefschema opgesteld conform de standaard van het Belgische Rijksarchief, volgens de eigenheid van de stukken ¹³. De basisstructuur, bestaande uit archief van verschillende

---

13 Gebaseerd op DE KEYZER W., MINKE A., VAN DER EYCKEN M. en VAN LAERE R., Richtlijnen en aanbevelingen voor het beheer van het archief van de kerkfabriek en van andere parochiearchieven (Miscellanea Archivistica. Studia 96), Brussel, 1997 en Archiefschema voor het archief van een parochie, in COPPENS H., De ontsluiting van archieven. Richtlijnen en aanbevelingen voor de ordening en beschrijving van archieven in het Rijksarchief (Miscellanea Archivistica. Manuale 21), Brussel, 1997, p. 462-474.

---

bewerkingsfasen en vervolgens archief van de verschillende aanwezige archiefvormers, is als volgt:

OVERDRACHTEN 20STE EEUW

I. Archief van de kerkfabriek

A. Beheer van kerkelijke goederen en gelden bestemd voor de eredienst

1. Algemeen
2. Parochiekerk
3. Renten
4. Fundaties, schenkingen en legaten

B. Financieel beheer

II. Archief van de pastoor

A. Algemeen

B. Beheer van goederen en gelden

C. Pastorale activiteiten

III. Archief van de armentafel

A. Beheer van goederen en renten

B. Financieel beheer

1. Algemeen

2. Verantwoording

IV. Archief van de Broederschap van de heilige Christiana en de heilige Hilduardus

OVERDRACHT 2017

I. Algemeen

II. Archief van de kerkfabriek

A. Beheer van kerkelijke goederen en gelden bestemd voor de eredienst

1. Onroerende goederen en renten
2. Fundaties, schenkingen en legaten
3. Tienden

B. Financieel beheer

III. Archief van de pastoor

IV. Archief van de armentafel

A. Beheer van goederen en renten

B. Financieel beheer

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

OVERDRACHTEN 20STE EEUW

I. ARCHIEF VAN DE KERKFABRIEK

A. BEHEER VAN GOEDEREN EN GELDEN BESTEMD VOOR DE EREDIENST

1. ALGEMEEN

- 1** Legger van renten van de kerk van Dikkelvenne. [1653]-1723. 1 deel
- 2** Ordonnantie van Maria Theresia aangaande de amortisatie van goederen. 9 juli 1755. 1 stuk
- 3** Uittreksel uit een akte van amortisatie betreffende goederen van de kerk en de armentafel van Dikkelvenne. Tweede helft 18de eeuw. 1 stuk
- 4** Memorie van onbekende oorsprong aangaande de tienden van de kerk, nodige reparaties aan het gebouw en de ongeschiktheid van de huidige kerk ten opzichte van het grote aantal inwoners, opgesteld ter voorbereiding van een financieel verzoek ten laste van de abdij van Anchin. Eind 18de eeuw. 1 stuk
- ##### *2. PAROCHIEKERK*

5 Kwitantie gesteld op de originele staat van werken, aangaande de afrekening voor het maken van een klok, afgeleverd door maker Jan Baptiste Werinck. 17 december 1787. 1 stuk
- 6** Staat van alle zilverwerk dat aanwezig is in de kerk, opgesteld door pastoor P.J. Van Cauter. 10 december 1794. 1 stuk
- 7** Aantekeningen betreffende weging, waardebepaling en versmelting van zilverwerk. 1795, 1801. 1 omslag
- 8** Kwitantie gesteld op de originele staat van cessie, aangaande een koopsom voor roerende goederen van de kerk, afgeleverd door P.B.

Maillard. 12 Frimaire jaar VIII (3 december 1799).

1 stuk

3. RENTEN

- 9 Renteakte met latere aantekeningen, verleden voor de schepenbank van Baudries door weduwe Catheline Vanden [Herweghe], vermoedelijk ten voordele van de kerk. 12 januari 1462 (1545).
1 stuk
- 10 Brief, oorspronkelijk gericht aan de inwoners van Dikkelvenne afkomstig van Matthias Hovius, aartsbisschop van Mechelen, aangaande renten waarmee de grond waarop de pastorie zich bevindt, belast is. 26 september 1613.
1 stuk
- 11 Renteakte met later transport, verleden voor de schepenbank van Baudries door Pieter Velden en bezet op een huis bij de kerk. 3 augustus 1622 (1623).
1 stuk
- ### 4. FUNDATIES, SCHENKINGEN EN LEGATEN
- 12 Renteakte, verleden voor de schepenbank van Baudries door weduwe Beatrijse Vanden Damme ten voordele van Jan Vroeyen, volgens latere aantekeningen vermoedelijk gebruikt ter aflossing van de fundatie van een vroegmis. 19 februari 1482 (1546).
1 stuk
- 13 Renteakte, verleden voor de schepenbank van Munte door Jacob Caus en Jan Coelbrant ten voordele van een vroegmis. 31 december 1534.
1 stuk
- 14 Renteakte, verleden voor de schepenbank van "Vreke" [Vrekkem] door Antheunis Beuwens ten voordele van een vroegmis. 28 februari 1612.
1 stuk
- 15 Akte, verleden voor de schepenbank van Baaigem, betreffende een conflict tussen Jacques Becque (als curator van het sterfhuis van Alphonsus Cleeman) en Lieven Van Halfvane aangaande bepalingen verbonden aan datzelfde sterfhuis, onder meer ten voordele van de kerk. 19 april 1649.
1 stuk
- 16 Testament van Janneken Vanden Berghe, opgesteld door de

---

pastoor, inhoudende onder meer uitvaartbepalingen. 1684.

1 stuk

- 17 B. FINANCIËEL BEHEER
Kwitanties. 1649, 1686, 1689, 1756, 1782.

1 omslag

18 - 20 FRAGMENTEN VAN EEN DOSSIER INZAKE ACHTERSTALLEN VAN RENTEN VAN ZOWEL KERK ALS ARMENTAFEL. EERSTE HELFT 18DE EEUW.

- 18 Uittreksel uit de rol van de schepenbank van Dikkele betreffende saisissementen binnen het kader van een proces over achterstallige rente van kerk of armentafel. 1702.

2 stukken

- 19 Overeenkomst met aantekeningen verleden voor de schepenbank van Gavere tussen Jacobus Van Caneghem (als griffier van Welden en procureur van het Land van Gavere) enerzijds, en pastoor Petrus Frans Magherman en advocaat Ivo Frans Beyders (als kerkmeester van Dikkelvenne) anderzijds, aangaande achterstallen verbonden aan de renteboeken van zowel kerk als armentafel. 1703, 1722.

1 stuk

- 20 Staat van schulden op naam van Joos Van Dooreseele, hoofdzakelijk achterstallige rente van zowel kerk als armentafel, opgesteld naar aanleiding van de overeenkomst van 1703. Eerste helft 18de eeuw.

1 stuk

II. ARCHIEF VAN DE PASTOOR

A. ALGEMEEN

21 - 24 BRIEVEN GERICHT AAN DIVERSE PASTOORS VAN DIKKELVENNE BETREFFENDE CONFLICTEN EN PROCESSEN. 1724-1792 (MET HIATEN).

- 21 Aan pastoor Mercier, met minuut van uitgaande brief. 1724-1726.

1 omslag

- 22 Aan pastoor Van De Veegate. 1743, 1748.

2 stukken

- 23 Aan pastoor Hermans. 1755-1757.

1 omslag

-
- 24 Aan pastoor Van Cauter, met twee minuten van uitgaande brieven. 1784-1785, 1790, 1792. 1 omslag
- B. BEHEER VAN GOEDEREN EN GELDEN
Brief, oorspronkelijk gericht aan de inwoners van Dikkelvenne afkomstig van Matthias Hovius, aartsbisschop van Mechelen, aangaande renten waarmee de grond waarop de pastorie zich bevindt, belast is. 26 september 1613. 1 stuk
- 25 Kopie van onder meer een akte van cessie aangaande tienden, oorspronkelijk opgesteld anno 1669 door pastoor Martinus Van Oorsagen ten voordele van de heer van Baudries, gekopieerd naar aanleiding van een proces tussen bovengenoemde partijen. Eind 17de eeuw. 1 katern
- C. PASTORALE ACTIVITEITEN
- 26 Mandement van Matthias Hovius, aartsbisschop van Mechelen, betreffende het respecteren van de zondags- en feestdagsrust, toegestuurd aan pastoor L. Van Kerckhove. 9 september 1598. 1 stuk
- 27 Afschrift van achtereenvolgens een apostolische brief van paus Benedictus XIV van 11 januari en een begeleidende brief van Thomas d'Alsace-Boussut de Chimay, aartsbisschop van Mechelen van 16 februari 1754, aangaande de eredienst. Midden 18de eeuw. 1 stuk
- 28 "Edict van den keyser aengaende de begraevenissen van den 26 juny 1784", keizerlijk edict. 26 juni 1784. 1 katern
- 29 Brief gericht aan pastoor P. Van Cauter, verzonden door Petrus Van Den Haute, broeder bij de recolletten te Leuven, aangaande een huwelijksdispensatie. 1 augustus 1791. 1 stuk
- 30 Mandement van Johann Heinrich Von Frankenberg, aartsbisschop van Mechelen, betreffende de viering van een jubileum. 23 maart 1794. 1 stuk
- 31 Aantekeningen betreffende de verstrekking van sacramenten en allerhande specifieke beperkingen en bepalingen uit de periode

1754-1771. Eind 18de eeuw.

1 stuk

III. ARCHIEF VAN DE ARMENTAFEL

A. BEHEER VAN GOEDEREN EN RENTEN

- 32 [Kopie van een] legger van renten van de armentafel van Dikkelvenne. 1664 (1689). 1 deel
- 33 Cijnspachtcontract, afgesloten tussen burgemeester, schepenen en armenmeester van Dikkelvenne enerzijds en Gillis Dhaene als pachter anderzijds, betreffende een partijtje land van de armentafel. 23 maart 1665. 1 stuk
- 34 Renteakte, verleden voor een niet nader te identificeren schepenbank ten voordele van de armentafel. 19 juli 1678. 1 stuk
- Uittreksel uit een akte van amortisatie betreffende goederen van de kerk en de armentafel van Dikkelvenne. Tweede helft 18de eeuw. 1 stuk
- #### B. FINANCIËEL BEHEER
- ##### 1. ALGEMEEN
- - --- Fragmenten van een dossier inzake achterstallen van renten van zowel kerk als armentafel. Eerste helft 18de eeuw.
- Uittreksel uit de rol van de schepenbank van Dikkele betreffende saisissementen binnen het kader van een proces over achterstallige rente van kerk of armentafel. 1702. 2 stukken
- Overeenkomst met aantekeningen verleden voor de schepenbank van Gavere tussen Jacobus Van Caneghem (als griffier van Welden en procureur van het Land van Gavere) enerzijds, en pastoor Petrus Frans Magherman en advocaat Ivo Frans Beyders (als kerkmeester van Dikkelvenne) anderzijds, aangaande achterstallen verbonden aan de renteboeken van zowel kerk als armentafel. 1703, 1722. 1 stuk
- Staat van schulden op naam van Joos Van Dooreseele, hoofdzakelijk achterstallige rente van zowel kerk als armentafel,

---

opgesteld naar aanleiding van de overeenkomst van 1703. Eerste helft 18de eeuw.

1 stuk

2. VERANTWOORDING

- 35 35 - 62 Rekeningen van de armentafel. 1666-1767 (met hiaten).
Door Gillis Vande Walle, armenmeester. 1666-1667. 1 katern
- 36 Door Adriaen Alleman, armenmeester. 1668-1669. 1 katern
- 37 Door Adriaen De Cleercq, armenmeester. 1670-1671. 1 omslag
- 38 Door Remeis Courtain, armenmeester. 1672-1673. 1 katern
- 39 Door Remeis Courtain, armenmeester. 1672-1673. 1 katern
- 40 Door Gillis De Raedt, armenmeester. 1674-1675. 1 lias
- 41 Door Gillis De Raedt, armenmeester. 1674-1675. 1 katern
- 42 Door Charel Piens, armenmeester. 1676-1677. 1 katern
- 43 Door Gillis Grie, armenmeester. 1678-1679. 1 stuk
- 44 Door Jacques Heirssele, armenmeester. 1681-1683. 1 katern
- 45 Door Pieter Vanden Berghe, armenmeester. 1684-1686. 1 katern
- 46 Door Pieter Vanden Berghe, armenmeester. 1685-1686. 1 katern
- 47 Door Philippe Thienpont, armenmeester. 1687-1688. 1 katern
- 48 Door Jan Meersschaut, armenmeester. 1689-1691.

---

		1 katern
49	Door Jacobus Van Caneghem, armenmeester. [1692-1693].	1 katern
50	Door Guillaume Vander Meersschautte, armenmeester. Begin 18de eeuw.	1 katern
51	Door Pieter Heens, armenmeester. Begin 18de eeuw.	1 katern
52	Door Pieter Stevens, armenmeester. 1708-1711.	1 katern
53	Door Clawaert De Clercq, armenmeester. 1715-1719.	1 katern
54	Door Judocus Melckebeke, armenmeester. 1739-1740.	1 katern
55	Door Pieter De Temmerman, armenmeester. 1741-1743.	1 katern
56	Door Jooris De Raedt, armenmeester. 1744-1746.	1 katern
57	Door Martinus Lammens, armenmeester. 1747-1749.	1 katern
58	Door Joannes Thienpont, armenmeester. 1750-1752.	1 katern
59	Door Jacobus Rijckaert, armenmeester. 1753-1755.	1 katern
60	Door Joannes Fransies Tack, armenmeester. 1756-1758.	1 katern
61	Door Martinus Vanden Meerschaut, armenmeester. 1762-1764.	1 katern
62	Door Constantinus Vanden Meerschaut, armenmeester. 1765-1767.	1 katern

---

*IV. ARCHIEF VAN DE BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE CHRISTIANA
EN DE HEILIGE HILDUARDUS*

- 63 Overeenkomst met het bestuur van de collegiale Onze-Lieve-Vrouwkerk van Dendermonde aangaande een jaarlijkse visitatie van het altaar van de heilige Christiana en de heilige Hilduardus in diezelfde kerk, meer bepaald op de zondag voor Sint-Jans-Onthoofding (29 augustus). 23 augustus 1664. 1 stuk
- 64 Bekrchtigingsakte met statuten van de stichting van de broederschap, verleend door het vicariaat van het bisdom Mechelen. 4 juli 1665. 1 stuk
- 65 Afschriften van documenten, vermoedelijk pauselijke bullen van paus Alexander VII aangaande de oprichting van de broederschap. Eind 17de eeuw. 1 stuk

OVERDRACHT 2017

I. ALGEMEEN

- 66 Handboek van pastoor Aegidius Mercier, hoofdzakelijk een legger van onroerende goederen, tienden en fundaties van de kerkfabriek, de armendis en de pastoor van Dikkelvenne, aantekeningen over inkomsten en opbrengsten van verschillende types vieringen. 1722-1726 (1777).

1 deel

*II. ARCHIEF VAN DE KERKFABRIEK**A. BEHEER VAN GOEDEREN EN GELDEN BESTEMD VOOR DE EREDIENST**1. ONROERENDE GOEDEREN EN RENTEN*

- 67 Rekening vanwege Anna de Croisijn, weduwe van Gheeraert Everaert, over de inning van heerlijke renten, verbonden aan het heerlijke renteboek van de kerk en de armendis van Dikkelvenne. 1652-1672.

1 katern

- 68 Akten betreffende onroerende goederen, hoofdzakelijk constitutie van renten, cijnspacht en verkoop. 1681-1792 (1822).

1 pak

- 69 Stukken betreffende de toestand van de kerk en de pastorie, gronden en tienden, de daaraan verbonden rechten en plichten van de abdij van Anchin en eventuele conflicten daaromtrent. 1696-1792.

1 omslag

- 70 Uittreksels uit leggers van renten van de kerk en van de armentafel, uit kerk- en armenrekeningen, opgesteld in het kader van een proces tussen Jacobus van Caneghem, eiser, en de weduwe en erfgenamen van Joos Neckebroucq, verweerders, behandeld door de schepenbank van Gavere. 1700.

1 lias

- 71 Verpachtingsakten van kerkgoederen, telkens verpacht voor zes opeenvolgende jaren. 1710, 1789.

2 katernen

- 72 Akten van landmeting. 1724, 1747.

2 stukken

-
- 73 Verpachtingsakten van kerk- en armengoederen, telkens verpacht voor zes opeenvolgende jaren. 1782, 1795.
2 katernen
2. *FUNDATIES, SCHENKINGEN EN LEGATEN*
- 74 Testamenten en akten van fundatie. 1631-1782.
1 pak
- 75 Dossier inzake een proces tussen Pieter Franchies de Raet, Hermelgem, eiser, en Huijbrecht de Corte en Jacobus Rijckaert, kerk- en armenmeester van Dikkelvenne, verweerders, over testamenten, behandeld door de schepensbank van Gavere. 1755.
1 omslag
3. *TIENDEN*
- 76 Proces- en procedurestukken van conflicten over de heffing en de inning van diverse tienden. 1652-1795.
1 pak
- 77 Kopie van een legger van tiendgronden, oorspronkelijk opgesteld in 1731 door Jan de Pauw, gezworen tiendsteker van Dikkelvenne. 1788.
2 katernen
- B. FINANCIËEL BEHEER
- 78 - 118 *KERKREKENINGEN. 1662-1713, 1718-1795.*
- 78 Door Pieter Uttendale, kerkmeester en Pieter vanden Berghe, adjunct. 1662-1663.
1 katern
- 79 Door Pieter vanden Berghe, kerkmeester. 1664-1665.
1 katern
- 80 Door Joachim de Roisijn, proviseur en kerkmeester. 1666-1667.
1 katern
- 81 Door Eduwaert van Belzeele, proviseur en kerkmeester. 1668-1669.
1 katern
- 82 Door Lieven Schepens, kerkmeester. 1670-1671.
1 katern
- 83 Door Jacques Serbruijns, kerkmeester. 1672-1673.
1 katern

84	Door Adriaen Galle, kerkmeester. 1674-1675.	1 katern
85	Door Luijcas de Raedt, kerkmeester. 1676-1677.	2 katernen
86	Door Pieter de Temmerman, kerkmeester. 1678-1679.	1 katern
87	Door Guilliaeme vande Meersschaute, kerkmeester. 1680-1682.	1 katern
88	Door Jooris de Raet, kerkmeester. 1683-1685.	1 katern
89	Door Jacques Buijs, kerkmeester. 1686-1688.	1 katern
90	Door Remeis Coerbijer, kerkmeester. 1689-1691.	1 katern
91	Door Pieter de Raedt, kerkmeester. 1692-1696.	1 katern
92	Door Alexander Heijse, kerkmeester. 1697-1702.	1 katern
93	Door Jacobus Buijs, kerkmeester. 1703-1704.	1 katern
94	Door Joos de Raedt, kerkmeester. 1705-1710.	1 katern
95	Door Joseph Fruijt, kerkmeester. 1711-1713.	1 katern
96	Door mr. Francoijs Ivo Beijdens, advocaat. 1718-1721.	1 katern
97	Door mr. Francoijs Ivo Beijdens, advocaat. 1722-1723.	1 katern
98	Door Joannes vanden Meersschaut. 1724-1725.	1 katern
99	Door Gillis vanden Meersschaut, kerkmeester. 1726-1728.	1 katern

-
100	Door Gillis vanden Meersschaut, kerkmeester. 1729-1731.	1 katern
101	Door Gillis vanden Meersschautte, kerkmeester. 1732-1734.	1 katern
102	Door Pieter Piens, kerkmeester. 1735-1737.	1 katern
103	Door Pieter Piens, kerkmeester. 1738-1740.	1 katern
104	Door Pieter Piens, kerkmeester. 1741-1743.	1 katern
105	Door Huijberecht de Corte, kerkmeester. 1744-1746.	1 katern
106	Door Huijbrecht de Corte, kerkmeester. 1747-1749.	1 katern
107	Door Martinus de Vos, kerkmeester. 1750-1752.	1 katern
108	Door Hubertus de Corte, kerkmeester. 1753-1755.	1 katern
109	Door Hubertus de Corte, kerkmeester. 1756-1758.	1 katern
110	Door Hubertus de Corte, kerkmeester. 1759-1761.	1 katern
111	Door Joannes Franciscus Tack, kerkmeester. 1762-1764.	1 katern
112	Door Joannes Franchies Tack, kerkmeester. 1765-1767.	1 katern
113	Door Joannes Franchies Tack, kerkmeester. 1768-1770.	1 katern
114	Door Joannes Franchies Tack, kerkmeester. 1771-1773.	1 katern
115	Door Joannes Francies Tack, kerkmeester. 1774-1776.	1 katern
116	Door Joannes Franchies Tack, kerkmeester. 1777-1779.	

-
- 1 katern
- 117 Door Guillielmus vanden Meerschaut, kerkmeester. 1780-1785.
1 katern
- 118 Door Paulus Frans Stevens, kerkmeester. 1786-1795.
1 katern
- 119 Onkostenstaten en kwitanties. 1787-1789, 1794-1795, 1797-1804.
1 omslag
- III. ARCHIEF VAN DE PASTOOR*
- 120 Attestaties, aantekeningen en uittreksels van diverse aard, onder meer gebaseerd op het archief van de schepenbank van het Land van Gavere, over tienden en andere inkomsten, toebehorend aan de pastoor van Dikkelvenne. 1618-1756 en s.d.
1 omslag
- 121 Kopie van een brief van Alphonsus de Berghes, aartsbisschop van Mechelen, met regels voor een congregatie. Tweede helft 17de eeuw.
1 katern
- 122 Aflaatbrieven. 1711, 1768.
1 omslag
- 123 "Status Ecclesiae Parochialis", verslag van een bisschoppelijke visitatie, met inbegrip van een gelijkaardig fragment van latere datum. 1717, 1774.
1 katern en 1 stuk
- 124 Formulierboek met standaardteksten en instructies voor o.m. testamenten, erfenissen, beheer van goederen, renten en tienden. 18de eeuw.
2 katernen

IV. ARCHIEF VAN DE ARMENTAFEL

A. BEHEER VAN GOEDEREN EN RENTEN

- Rekening vanwege Anna de Croisijn, weduwe van Gheeraert Everaert, over de inning van heerlijke renten, verbonden aan het heerlijke renteboek van de kerk en de armendis van Dikkelvenne. 1652-1672.
- Uittreksels uit leggers van renten van de kerk en van de armentafel, uit kerk- en armenrekeningen, opgesteld in het kader

---

van een proces tussen Jacobus van Caneghem, eiser, en de weduwe en erfgenamen van Joos Neckebroucq, verweerders, behandeld door de schepenbank van Gavere. 1700.

- 125 Ontvangstenboek van Jacobus van Caneghem, over de inning van de renten van de armentafel. Ca. 1711.
1 katern
- 126 Schenkingsakten en legaten ten voordele van de armentafel. 1750, 1782.
1 omslag
- Dossier inzake een proces tussen Pieter Franchies de Raet, Hermelgem, eiser, en Huijbrecht de Corte en Jacobus Rijckaert, kerk- en armenmeester van Dikkelvenne, verweerders, over testamenten, behandeld door de schepenbank van Gavere. 1755.
- 127 Verpachtingsakte van armengoederen, verpacht voor zes opeenvolgende jaren. 1776.
1 katern
- Verpachtingsakten van kerk- en armengoederen, telkens verpacht voor zes opeenvolgende jaren. 1782, 1795.
- B. FINANCIËEL BEHEER
- 128 Akkoord tussen de schepenen, pointers, zettters en armenmeester van Dikkelvenne enerzijds, eisers, en de schepenen, pointers, zettters en armenmeester van Semmerzake anderzijds, verweerders, over het onderhoud van François de Backere fs. Gillis, oorspronkelijk in een proces behandeld door de schepenbank van Gavere. 1716.
1 stuk
- 129 *129 - 130 REKENINGEN VAN DE ARMENTAFEL. 1777-1782.*
Door Guilielmus Daneels, armenmeester. 1777-1779.
2 katernen
- 130 Door Paulus Francis Stevens, armenmeester. 1780-1782.